

Vol. 1
Kapitel

Ullt hem professor
Schlorens of
Högskolan

(af F. M. Thunberg)

K o n s t e r n a .

P o e m .

STOCKHOLM,

Tryckt hos OLOF GRANN, 1822.

Fäfängt lifvet åt mig ler,
Konstens Gudar! utan er,
Utan er jag skulle finna
Hela Indiens rikedom,
Som en öcken, arm och tom.
För mig du, Förtjusarinna,
In i deras helgedom.

Se dess portar öppna sig,
Alla, för ett slag af dig.
O! hvem är du underbara? —
"Följ mig blott, och se och hör!
Hvad dig fåster, hvad dig rör,
Njut, och tig. Sig sjelf förklara
Konsten blide vill och bör,

Främst besök den Tempelsal,
Der det vittna Niotal,
Kring Endymion ställdt att vakta,
Dock på Sergels Amor ser
Lika gerna, kanske mer;
Kanske, att hans Mars betrakta,
I hans rum sig tyst beger.

Från Parnassen går en stig
Till Olympen. Kom med mig!
Se Laokoon, och lida
Lär dig först, Fall sedan ner,
Der du Ijusets Gudom ser.
Vid dess fötter lugn förbida,
Hvad en högre värld dig ger.

Se omkring dig: den är här,
Se, bland Gudar lyft du är.
Hvilken skönhet! hög och stilla,
Utan brist och tvång och strid!
Hvilken sällhet! Ingen tid,
Inga skiften kunna spilla.
Dessa Himlaväsens frid." —

Känn den friden, konstens vän;
Midt i striden honne känn,
Hvarför strida? Sök det sunna
Och det sköna, hvar det finns,
Med hvad färg och ton det vinn.
Ej vid namn och skolor stanna;
Blott det goda se och minna.

Kännarns finger känna må,
 Hvar de dölda senor gå
 I den arm, som Hjeltens höjert
 Känn du i ditt rödda blod,
 I din tjasta själ, det mod,
 Som hans höga uppsyn röjer;
 Glöm, att det är blott en stod,

Glöm det vid den Zeus, här står,
 Det är Wasa. Ja, så går
 Zeus, att ner ur molnen dundra,
 Dock mer skön Apollo är,
 Han på Skeppbron. "Må du der
 Mästarn i sin konst beundra:
 Men fall ned för Hjeltens här."

Svenska konsten vill du se,
 Vill ett tacksamt offer ge
 Åt de sullen, som nu flåta
 Nya luf i hennes krans.
 Dock ej må för blommans glans
 Du det dolda lif förgäta,
 Som i knoppen redan fanns.

Svensk är tocknarn, du här ser;
 Fast det narrspel, han beler,
 Ej är Svenskt, vårt land till heder.
 Men i striden, som der står
 Episkt skön, är segren vår,
 Såsom Faltherrn, Sänk dig neder,
 Stolta örn! hans pil dig når.

Aktor du det stora blott?
 So naturen; stort och smält,
 Ek och lifja, haf och källa,
 Hvar sitt rum af henne få,
 Låt statyn på torget stå;
 Den begravna vän skall ställa
 Bysten på sin plats också.

Ach! den nys så sille hor
 Blott den döda hilden kvar.
 Död? Hon lefver: se, de rena,
 Ljufva dragen bysa ju
 Hela hennes själ ännu;
 Och med skönheten förena
 Oförgängligheten nu,

Marmorn står der; men din ring
 Hvälfver sig all världen kring,
 Mynt! med snillet i förening,
 O! hvem känner ej igen
 Anletet af konstens vän?
 Han, som gaf dess bilder mening;
 Vål förtjent sin bild af den.

Ministur! du har din lön,
 Alltid ung och kär och skön,
 Också du, som med de stora,
 Älla bilders ättartal
 Pryder råd- och riddarsal;
 Och, att ej ditt pris förlora,
 Bland det sanna gör ett val.

Känner du bland Svenske män
 Dessa fyra här igen?
 Talare för Rikets Ständer,
 Och för Riket sjelft också;
 Talande ännu de stå.
 Hvilka nyomskepta länder
 Se sitt folk framställes så?

Vänd dig hit; se detta blad. —
 Skiftar det ej färger? — Hyvad!
 Sticket! så kan taffel göra? —
 "Se! i all sin storhet är
 Kungen, hjelten, talarn dor.
 Tror du ej de äskor höra,
 Som han på sin tunga här?

Glöms för denna höga bild,
 Gamle du, som huld och mild
 Dig en sådan Son förvärfde?
 Står du icke der om bord,
 Främst bland löljans kämpar spord?
 Med det Wasamod du ärfde,
 Sänder du ditt segerord.

Vänta! gå ej kallt förbi
 Dessa prydnader, hvatti
 Konstn leker lätt, fast fången.
 Dock till lek är denna hand
 Icke skapt, som, fri sitt band,
 Böd på väggen stanna mången
 Ädel fornbild i vårt land.

Dubbelt pris är konsten värd,
 När, ej äldt åt dagens flård
 Ingen annan magt hon lyder,
 Än Naturen, Sanningen
 Och sin drottning, Skönheten.
 Så den penseln Sverige pryder,
 Som du känner här igen.

Märker du ej taflan der? —
 Taflan? det ett fönster är.
 Hvilken utsigt! Känn den milda,
 Varma luft i sommarens qväll.
 Hvilken skugga! O! ett tjell
 Bländ de träden, vid det vilda
 Vattenfallet för mig ställ.

Nej! der borta ställ det ner,
 Der jag gömd i skuggan ser
 Stockholms prakt i vikens spegel,
 Hvad! de flykta? Templen der,
 Slottet, hela Skeppsbron här,
 Strand och klippor, sund och tegel,
 Till Paris med dem det bär.

“Far ock Du med lögen dit,
 Far med mången Svensk Charit,
 Och med Dagens sköna Stunder.
 Så cytheriskt ljufva, do
 Der vid Seinen icke se,
 Skämtande i myrtenlunder,
 Lifvet och Naturen le.

Men J stridens mör! Hvarthän?
 Hvar är blod och skri och skrän?
 Hören! fältets hingstar svara
 Edra springare i skyn!
 Flyn till Grekerna, o flyn!
 Konstens hembygd att försvara:
 Blokno skändarna vid er syn!

Gustaf! räddadt är ditt lif,
 Far till Tyskland, och det gif
 Ljusets glada frihet åter.
 Erik! blif i Sverige kvar,
 Du, som förr dess skyddshamn var,
 Bed för Manhem. Ach! det gråter.
 Att ej Finland mer du tar.

Stor är banan, målet stort
 Vid Historiens Tempelport
 För de tre, i vägar skilda,
 Bilden, som han framstå ser
 Full och klar, rör skådarn mer;
 Dock vill tänkarn stå och bilda
 Sjelf de flyende idér,

Finlands Son! men hvar är du
 Med din sköna Natteld nu?
 Hört om Alperna den skinaer
 Ännu gladare, än här.
 Tänk! Italiens natt! hvad der
 För gestalter och ruiner
 Lyta vid det bloss, du här!

Södern ser, att icke dö
 I den höga Nordens snö
 Färgens gracer, mer än formans.
 Dessa viste länge re'n
 För det häpnat Rom, i sten
 Ifrån vintrens land och stormens,
 Mistarn, och hans lärling son.

Hvilka sofvo här? O se! —
 Sakta! eljest vakna de.
 Sjelfva Hercules af denne
 Blir en dag. Och hon? jag tror,
 Himlens drottning, Gudars mor
 Ligger här. O! såg jag henne
 Stå, så himmelakt skön och stor!

Står hon upp: så akten er;
 Gudar från Valhall, jag ber,
 När af vrede Juno spritter,
 Är hon icke god, min själ!
 Lugnt begrundande, likväl
 På sin thron, hin gamle sitter,
 Rörs ej af partiens gräl.

Harmoni! förlik dem du,
 Hilda! du som söft de tu
 Trötobarnen i ditt sköte,
 Fåfång önskan! Templet står
 Snedt mot Slottet år från år.
 Blott en rubbning af sitt möte
 Hvardera har fått och får.

Slottet! se des Majestät,
 Småhet! och ditt präst förgöt.
 Sodd från bergen eller torgen,
 Lyfter sina tinnars rad,
 Så sublim, som lätt och glad,
 Den en Konung värda borgen,
 Lyfter all den stora Stad.

Men de lefvande deri?
 Rör du, ljuftva Harmoni,
 Ej på menskan, som på stenen?
 Allt hon bildar genom dig,
 Allt på jorden, blott ej sig
 Jo! att se i dag på scenen
 Din Triumph, du bjuder mig.

Bort, Oedip! du vet din dom,
 Bort ur denna helgedom:
 Fader! ej din son förbanna.
 Skona, öde! — dotter! hed
 För din broder, Fallen ned,
 Barn! och öfver begges panna
 Gamle! dina händer bred.

Torke bort den tår, och le.
 Mästaren i skämt vi se
 Bättre lösa lifvots gåta,
 Än den mörka visheten,
 Sjelf en Sphinx, upplöser den,
 Bättre är att le, än gråta
 Ät det tomma sken, min vän!

Skenet slocknar ut: men hör!
 Müller äro sin stråke för.
 Andar fram ur lutan stiga,
 Och ge lif åt träd och sten.
 O! hvar är jag? Lethen re'n
 Har jag druckit Mig iuriga
 Dessa ljud till Elysen.

Du med Iyan, som ännu
 Mer förtjusar, hvem är du?
 Du, i hvilken sig föröna
 Alla tankens genier,
 Alla känslans gratier,
 Som mig visar, du allena,
 Alla konstens skapelser.

Nyss vid källan en Nysjad,
 Nu i skogen en Dryad,
 På en äng du går som Flora,
 Vid en skyl som Ceres står.
 Cynthia i hjortens spår
 Springer du, och blir Aurora,
 När du bergets hjessa når.

Så i taflor lefver du.
 Hvad! en bild af marmor nu?
 Som Pygmalion betagen,
 Jag din himla-skönhet ser,
 Suckar för din fot och ber,
 Tills du, strålande i dagen,
 Öppnar ögonen, och ler;

Nu af menskolivets lopp
 Du ett mimiskt spel för opp.
 Daphne! se han når dig redan
 Hvad! Apollo sjelf du flyr!
 Spill din ungdom, spottsk och yr.
 Som ett tröstlöst Echo, sedan
 Ropa efter den dig skyr.

Blinda Dido! du ej ser,
 Huru skälmskt det barnet ler,
 Som du vaggar i ditt sköte.
 Vakna, spring med spridda hår.
 Påfångt du i fönstret står,
 Hoppas än den flyddes möte:
 Se, han re'n till segels går.

Tyst! hon kommer här igen,
 Nu en vålnad endast än.
 Sen J, med hvad blick hon träder,
 Stum, den trolöse förbi.
 Skåden, skåden henne, J
 Lycklige! Hvad nu er gläder,
 Snart skäl blott en vålnad bli.

Niobe! emot ditt bröst
 Slutet du din sista tröst.
 Ach förgäfvets! — Vid ditt hjerta
 Pilen i dess hjerta far.
 Står du än den samma kvar,
 Än den stolta? O! din smärta
 Moder! dig förtänt har.

Baucis! på din ålderdom
 Trippar du så hult och trom,
 Och ditt enkla bord tillreder,
 Du har främmande i qväll.
 Goda själ! hvad du är säll!
 De från Himlen stigit neder,
 Och ett Tempel är ditt tjell.

Hvart försvann hon från min syn?
 Se, bland stjernorna i skyn
 Bygger hon palats af ether;
 Och i världars harmoni
 Stämmer in, som tanken fri,
 O! nu yet jag hvad du heter
 Tjusarinna, Poesi!

Du är alla konstens själ.
 Utan dig hvad vore väl
 Hvad jag sägo hvad jag hörde,
 Om jag reste än till Rom?
 Lika stel och torr och tom,
 Kom jag hem, och med mig förde
 Blotta ord till myndig dom.

